

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א' רח

ערב שבת קודש פ' ואתחנן, ה'תשע"ז

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חבי"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים ושבע שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקט"ו שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לזכות

החייל ב"צבאות השם" פסח חיים מנחם שי'
לרגל היכנסו לגיל המצוות, ביום י"ב מנחם-אב ה'תשע"ז
ולזכות

אחיו ואחיותיו חיילי "צבאות השם" שיחיו

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' אלי' וזוגתו מרת שושנה ברכה שיחיו ניומאן

*

נדפס ע"י זקניהם

הרה"ת ר' יהודה ליב וזוגתו מרת זיסל שיחיו ניומאן
הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שיינדל שיחיו סטראל

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולע"נ מרת חי' רחל בת ר' פנחס זליב ז"ל

ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי הירש ע"ה ולע"נ ר' פנחס זליב ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו – לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 דבר מלכות

ההוראה הנצחית מ"זאתחנן אל ה'" / משיחת ש"פ דברים התנשא

7 זמן הגאולה

החדירו את כל המעיינות / הפרק השבועי בפרקי אבות באור הגאולה

9 המעשה הוא העיקר

למלא את השליחות מתוך מסירה ונתינה בדוגמת המס"נ דפינחס / הוראות למעשה בפועל

11 ניצוצות של משיח

לא לשאול, לקיים! / קטעים קצרים ופתגמים בעניי גאולה ומשיח

12 ילחום מלחמת ה' - וינצח

אם דעתו שצריך לוותר לגוים שיקח את חבילותיו ויסע / שיחות בענין שלימות העם והארץ

14 כתב-יד-קודש

איזה שכר אפשר כבר לשלם על קיום המצוות / צילום מההגה על שיחת ש"פ עקב היחשמ"ט

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 718-207-5904
סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219
דואר אלקטרוני: kuntres.yechi@gmail.com • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

אמת' שכר דארף האבן אן ערך צו דער עבודה אויף וועלכע מיצאלט דעם שכר. כיו אז דאס דארף זיין
נאכמען ווי דער ווערט פון דער עבודה אליין (ווי דאס איז בנוגע צו דעם שכר גשמי וואס א בעה"ב
צאלט זיין ארבעטער¹⁰, דארף דאס זיין ניט בלויז לויט דער תורה און געזעצן פון דעם פועל, און
נאר אויף זיינע צרכים בשעת העבודה, נאר א סך מער פון דערפון, בקרי ער זאל קענען מפרנס זיין בלי
כיתו ובבנתו. ועאכריכ בנוגע צו א פועל א איד - דברוי המשנה¹¹: אפילו אם אתה עושה להם
כסודות שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב.
לויט דעם שטעלט זיך א שטודיענט קשיא: יעדער ענין של שכר - גשמי אדער רוחני [כולל די אלע
יעודים כפרשתנו און אין אנדערע פרשיות בתורה] - איז אינגאנצן ניט בערך צו קיום התורה ומצוותי
(חכמה רצונו של הקב"ה¹²), און דעם "עחת רוח בתורה" וואס דאס און געבט, זכמאחד"ל (אין דער משנה
פון היינטיקן פרק¹⁴) "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא". אפילו א
"שעה אחת" פון תשובה ומעשים טובים איז "יפה" פאר אלע חיי העולם הבא¹⁵. זאכרי"כ א חכמי שעתו און
א ריבוי תשובה ומעשים טובים. קומט דאך אויס לכאורה, אז דערמיט וואס דער אויבערשטער גיט אידן
שכר, אפילו דער שכר פון "עולם הבא"¹⁵, "שכרו בעקב אני נוהן לכם" (למחר לקבל שכרם), זאכרי"כ דער
שכר פון די יעודים גשמיים בעולם הזה - ווערט זיך ניט אפגעצאלט דער (פולער) שכר פאר זייער קיום
המצוות, ווארום א"ער שכר קומט ניט צו די געוואלדיקע מעלה פון מקיים זיין א מצוה של הקב"ה -- אזוי
וואס פאר א שכר אטאלי קען מען אריין דעם אפצאלן?!

איזה שכר אפשר כבר לשלם על קיום המצוות

בקשר עם שבת זו פ' ואתחנן ועם פ' עקב שמתחילים לקרוא בתפלת מנחה דשבת זו, מובא בזה צילום נדיר מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על שיחת ש"פ עקב, ח"י מנחם אב ה'תשמ"ט בנוגע לשכר המצוות (נדפס בספר השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 642)

פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

אמת'ע שכר דארף האָבן אַן ערך צו דער עבודה אויף וועלכע מ'צאָלט דעם שכר. ביז אַז דאָס דארף זיין נאָכמער ווי די ווערט פון דער השתדלות ועבודת הפועל אַליין [ווי דאָס איז בנוגע צו אַ שכר גשמי וואָס אַ בעה"ב צאָלט זיין אַרבעטער, דארף דאָס זיין ניט בלויז אַז דער בעה"ב באַזאָרגט דעם פועל, און זיכער ניט נאָר אויף זיינע צרכים בשעת העבודה, נאָר אַ סך מער דערפון ווייל אליו נושא את נפשו*], ער זאָל קענען מפרנס זיין אויך בני ביתו. ועאכו"כ בנוגע צו אַ פועל אַ איד – כדברי המשנה: אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב].

לויט דעם שטעלט זיך אַ קשיא: יעדער ענין של שכר – גשמי אָדער רוחני [כולל די יעודים בפרשתנו און אין אַנדערע פרשיות בתורה] – איז ניט בערך צו קיום התורה ומצוותי' (חכמתו ורצונו של הקב"ה), און דעם "נחת רוח לפני" וואָס דאָס בריינגט, וכמאחז"ל (אין דער משנה פון היינטיקן פרק) "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא", אפילו נאָר אַ שעה אחת פון תשובה ומעשים טובים איז "יפה" מער פון "כך חיי העולם הבא", עאכו"כ אַ סך שעות און אַ ריבוי תשובה ומעשים טובים. קומט דאָך אויס לכאורה, אַז מיט דעם שכר וואָס דער אויבערשטער גיט אידן, אפילו דער שכר פון "עולם הבא", שכרו בעקב אני נותן לכם" (למחר לקבל שכרם), עאכו"כ דער שכר פון די יעודים גשמיים בעולם הזה – ווערט ניט אָפגעצאָלט דער (פולער) שכר פאַר זייער קיום המצוות, וואָרום דער שכר קומט ניט צו די געוואָלדיקע מעלה פון מקיים זיין אַ מצוה של הקב"ה – וואָס פאַר אַ שכר קען מען פאַר דעם אָפּצאָלן!]

ההוראה הנצחית מ"ואתחנן אל ה'"

תפלתו של משה קיימת לעולם ופועלת את פעולתה, לא רק בזמן ההוא, אלא לאחרי זמן - כשתבוא הגאולה הנצחית, ומשה - גואל ראשון הוא גואל אחרון - מכניס את כל בני" לארץ ישראל • רועה ישראל אמיתי, ורבי אמיתי, מלמד תורה לישראל אמיתי - אינו יוצא מהגלות בהשאירו שם את תלמידיו • ומכאן ישנו גם הלימוד לדורות שמבלי הבט על התפלות ובקשות שהיו עד עתה, צריכים עוד פעם ושוב להתפלל ולבקש מהקב"ה "עד מתי" • משיחות ש"פ דברים, חזון (תשעה באב נדחה), יו"ד וי"א אב, ה'תנש"א - מונה, תרגום מאידית

תקויים, במכל-שכן מתפלתו של כל צדיק [ובמכל-שכן מזה ש"צדיק גוזר והקב"ה מקיים"⁴], עאכו"כ תפלתו של משה רבינו (שאפילו מעשה ידיו הם נצחיים⁵, עאכו"כ תפלתו לה), ובפרט שמשה התפלל על זה תקט"ו (כמנין "ואתחנן") תפלות⁶.

אילו זכו היתה תפלת משה מתקיימת בשעתו, והוא הי' מכניס את בני" לארץ ישראל, ובונה את בית המקדש, ואזי הי' זה בית נצחי, בגאולה הנצחית – הגאולה

א. ע"פ הכלל שהתורה היא נצחית ותורה מלשון הוראה², כל הענינים בתורה הם נצחיים לעולם ועד, ונותנים הוראות נצחיות לבני" בכל זמן ובכל מקום – מתעוררת השאלה: מהי ההוראה נצחית מ"ואתחנן אל ה'", תפלת משה להקב"ה להכנס לארץ, תפלה ובקשה שלא נתקיימה אז, ובמילא הרי זה לכאורה בגדר ד"מאי דהוה הוה"³?

והביאור בזה: מובן ופשוט שתפלתו של משה קיימת כל הזמן בתוקף ובודאי אף

(3) לשון חז"ל – פסחים קח, א. ובכ"מ.

(4) תנחומא וירא יט. וראה שבת נט, ב.

(5) סוטה ט, סע"א.

(6) דב"ר פי"א, י.

(1) תניא רפי"ז. ובכ"מ.

(2) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ועוד.

ישראל והבאת הגאולה שלימה לכל בני – הנה הגם שידע על הגזירה, המשיך משה לעשות כל התלוי בו להתפלל, ועוה"פ ועוה"פ, עד – להתפלל תקט"ו תפלות [או תפלה שחודרת דרך כל הט"ו פעמים ת"ק דרגות דסדר השתלשלות, בין רקיע לרקיע מהשבעה רקיעים ובין רקיע לארץ¹³] – שמא זה יפעל שהקב"ה יבטל גזירתו ויתן לו להכניס יהודים לארץ ישראל.

יתירה מזה: אפילו לאחר שאמר לו הקב"ה "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה"¹⁴ – הרי ספק גדול אם משה קיבל זאת כביכול, שכן, הכלל הוא ש"כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה חוץ מצא"¹⁵, הנה אפילו כשהבעה"ב האמיתי (הקב"ה) מצוה על משה "צא", "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" – מסתבר לומר, שמשה מסר את נפשו והמשיך לבקש ולהתפלל להיכנס לארץ ישראל [וביחד עם זה כפשוטו, שזה לא יזיק ח"ו ליהודי אחר, יהושע בן נון, שהועידו הקב"ה עוד לפני-כן להכניס את בני" לארץ ישראל];

ואפילו אילו הי' בידי משה לפעול ע"י תפלתו להיכנס לארץ ישראל (ובודאי יכל לפעול זאת, במכ"ש מתפלת כל צדיק כנ"ל) – הרי להיותו רועה ישראל אמיתי, ורבי אמיתי, מלמד תורה לישראל אמיתי – אינו יוצא מהגלות בהשאירו שם את תלמידיו (כפי שהדין הוא, ש"תלמיד שגלה כו' מגלין רבו עמו"¹⁶), אלא שלימות הגאולה שלו מתבטאת כאשר ביחד איתו נגאלים כל תלמידיו¹⁷ (במכ"ש מהקצה ההפכי, ש"הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו"¹⁶). ובמילא מובן, שתפלת משה

(12) פרש"י שם.

(13) אוה"ת ואתחנן ס"ע קיג, ע"פ תוד"ה ורגלי – חגיגה יג, א.

(14) ואתחנן ג, כו.

(15) פסחים פז, ב, ועוד.

(16) רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"ז ה"א.

(17) וראה דב"ר פ"ב, ט.

השלימה, כמבואר בספרים⁷.

מפני סיבות שונות הרי תפלת משה בשעתה לא נתקיימה בפועל בעוה"ז הגשמי (בגלל הגזירה שהיתה אז שמשה צריך להישאר עם בני דורו במדבר, כדלקמן), אבל להיותה תפלה של משה (ועוד תקט"ו תפלות) בודאי נתקיים, אלא אח"כ – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ש"גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון"⁸, והוא מכניס את כל בני" לארץ ישראל, בגאולה שאין אחרי גלות⁹, ובבנין ביהמ"ק השלישי, בית נצח¹⁰.

ומכל האמור יוצא, שתפלתו של משה קיימת לעולם ופועלת את פעולתה, רק לא בזמן ההוא, אלא לאחרי זמן – כשתבוא הגאולה נצחית, ומשה – גואל ראשון הוא גואל אחרון – מכניס את כל בני" לארץ ישראל.

ב. עפ"ז תובן גם מהי ההוראה הנצחית מהנ"ל בכל הדורות:

משה התחיל תפלתו באמרו¹¹ "אתה החילות להראות את עבדך – פתח להיות עומד ומתפלל"¹², זאת אומרת ש"אע"פ שנגזרה גזירה [שמשה לא יכנס לארץ ישראל], אמר לו, ממך למדתי שאמרת לי ועתה הניחה לי וכי תופס הייתי בך אלא לפתוח פתח שבי הי' תלוי להתפלל עליהם, כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו"¹², "אתה אין מי שימחה בידך אם תמחול לי ותבטל גזירתך"¹².

שכן, היות שמדובר אודות הכניסה לארץ

(7) מגלה עמוקות אופן קפה (הוא בילקוט ראובני פ' ואתחנן). אלשיך, אוה"ח ועוד ריש פ' ואתחנן. שערי תשובה לאדהאמ"צ ח"ב חינוך בתחלתו. אוה"ת ואתחנן ע' סה. צג. ב"רא. ועוד.

(8) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. ועוד.

(9) ראה מכילתא בשלח טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

(10) זח"א כח, א. ח"ג רכא, א.

(11) ואתחנן ג, כד.

היות והתורה היא תורת אמת, אי-אפשר לעשות פשרות בתורה, וכאשר פוסקים דין – צריך לפסוק באופן גלוי:

דבר ברור הוא שכדי להרחיב את גבול ישראל, או כדי לא לעבור על הלאו של "לא תחנם" אסור לעשות מעשה הקשור עם פיקוח-נפש, אך במצבנו הוא בדיוק ההיפך, היות ועל-ידי שמוותרים להם – פותחים את כל הארץ לפניהם, רחמנא-ליצלן, היות וכל ארץ ישראל היא במעמד ומצב של "עיר הסמוכה לספר".

וכאמור, שהגלוי-לב מהאויבים (אלו המדברים 'פתוח') אמרו בפירוש שהיהודים שהגיעו לארץ ישראל לאחר שנת תש"ח – ארץ ישראל אינה שייכת להם, ועליהם לנסוע משם (ירשו להם לקחת את חבילותיהם, אך עליהם לנסוע מארץ ישראל).

ודבר זה אומרים הממוצעים שבהם, כי הרי הגרועים שבהם טוענים שאפילו היהודים שהיו בארץ ישראל לפני תש"ח – אין ארץ ישראל שייכת להם, וגם עליהם לעזוב. ואלו האומרים זאת, יש ביניהם מהמדיונות שיש להם נפט (והרבה נפט) והם לוחצים על ארה"ב וכו'...

שמזה מובן, שאם דעתו (של הפוסק, כנ"ל) היא שבשביל פיקוח-נפש אסור להרגיז את הגוי, ובמילא צריך לוותר להם כדי למנוע סכנה ליהודים – עליו להיות הראשון שיקח את חבילותיו ויסע מארץ ישראל (כיון שכך רוצה הגוי), היות והיהודים הנמצאים בסביבתו מסתכלים עליו ולכן אינם נוסעים מארץ ישראל – ולכן הערבים (או זה שנמצא בלוב וכיוצא-בזה) יתרגזו, וזה יכול להביא (לטענתו) למלחמה, רחמנא-ליצלן.

כאמור, הקב"ה העמיד את המעמד ומצב באופן ברור:

מדובר אודות "עיר הסמוכה לספר", וחלק מהאויבים אומרים שהם באים רק "על עסקי תבן וקש" – הבהירה התורה לפני מאות שנים, שהיכן שהשאלה רק תהיה – בארץ ישראל או בחוץ-לארץ, עד בפנה נדחת בעולם כולו, היכן שישנו ישוב של בני ישראל – "יוצאים עליהם בכלי זיין ומחללין עליהם את השבת", ודוקא באופן כזה מגינים על כל המדינה עם כל היהודים הנמצאים בה, עד שזהו ענין של פיקוח-נפש שדוחה את כל התורה כולה.

ובפרט שבמעמד ומצב זה לא צריך לדחות כלום – צריך רק לפרש את הדין שכתוב בהלכות שבת כצורתו, כפשוטו וכענינו, כי בהלכה לא משנה פשט'לך ורמזים. אם זה כתוב במקום ששם נמצאים הפסקי-דינים – צריכים לכל-לראש לפסוק את הדין כפי שכתוב בפסקי הלכות.

– ודאי שיש בזה גם רמז דרוש וסוד – היות והתורה היא "ארוכה מארץ מדה", וישנם ששים רבוא פירושים, הן על-דרך הרמז, הן על-דרך הדרוש, הן על-דרך הסוד והן על-דרך הפשט – אך חס-ושלום לומר שלא לקיים את ההלכה כפי שהיא כפשוטה.

(תרגום חפשי משיחת כ"ף מנחם אב ה'תשל"ח - בלתי מוגה)

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

אם דעתו שצריך לוותר לגוים עליו להיות הראשון שיקח את חבילותיו ויסע

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

דובר לפני-כן על השייכות של ארץ ישראל לעם ישראל - וכמדובר כמה פעמים שבמצב העכשווי נוסף עוד ענין שאין לו שייכות לבעלות על ארץ ישראל, אלא שהיא שאלה פשוטה בנוגע לענין של פיקוח-נפש.

שמך מובן הרצינות וההתבוננות שצריכה להיות בדיון שאלה זו, לפני שפוסקים פסק-דין בנושא.

ולדעתי, הפסק-דין הוא הלכה ברורה בשולחן-ערוך: כשיש "עיר הסמוכה לספר" ומישהו רוצה להכנס אפילו "על עסקי תבן וקש" - "יוצאים עליהם בכלי זיין" כדי להטיל עליהם "אימתה ופחד", היות וזה קשור עם פיקוח-נפש, ופיקוח-נפש דוחה את כל התורה כולה.

[שדין זה הוא אפילו כאשר מדובר על "עסקי תבן וקש" - שהטובים שבהם חושבים על "תבן וקש", אבל השאר חושבים על ענינים אחרים לגמרי. ואפילו מבין הטובים שבהם גם אמרו בפירוש מה הם באמת רוצים, והם מדברים ללא הרף בנוסח הזה, כדלקמן] -

ובשעה שעושים זאת מפני הציווי - ובכח - של ה' אלקי הצבאות, אז מצליחים שיהיה "תפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן", שעומדים עם הנשק לא יותר מאשר משך זמן קצר ואפילו לא צריכים להשתמש בו, ואחר-כך הולכים מיד לבתיהם בשלום.

כדי להבהיר לנו עוד יותר את הענין, הראה הקב"ה שאלה שאינם אוהבי ישראל אמרו בגלוי מהי תביעתם - שהיהודים שהגיעו לארץ ישראל לאחר שנת תש"ח יארוז את חבילותיהם ויסעו מארץ ישראל (כל אחד לאן שהוא רוצה), ואם לא יעשו זאת - שידעו שזהו ענין של סכנה, היות וכאשר יריגזו אותם הם לא יעשו שלום אלא יערכו מלחמה, חס-ושלום.

זאת אומרת: אלו שאינם רוצים לקשר את המעמד ומצב העכשווי עם הפסק-דין ברור הנ"ל של השולחן-ערוך וטוענים שבשביל פיקוח-נפש צריך לוותר לכל אלה שהם היפך אוהבי ישראל, כדי לא להרגיז את הגוי -

בזה הם נותנים הוראה, רחמנא-ליצלן, שכל היהודים שהגיעו לארץ ישראל לאחר שנת תש"ח (וביניהם גם חלק מאלו שרוצים לומר שבשביל פיקוח-נפש צריך לוותר להם) יארוז את חבילותיהם ויסעו מארץ ישראל, רחמנא-ליצלן היה-לא-תהיה, ויחפשו אי-שם עיר מקלט!

היכנס לארץ ישראל כללה בתוכה, שגם בני"ב שדורו (דור דיעה), דור המדבר, יכנסו איתו לארץ ישראל בגאולה השלימה.

ומכאן ישנו גם הלימוד לדורות - בנוגע לאתפשוטתא דמשה בכל דור ודור¹⁸, עד משה שדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועד"ז בנוגע לבחי' משה שישנו בכל יהודי¹⁹ - שמבלי הבט על התפלות ובקשות שהיו עד עתה, צריכים עוד פעם ושוב להתפלל ולבקש מהקב"ה "עד מתי"²⁰...

והדבר בטוח שהתפלה ובקשה מתקיימים, ותיכף ומיד ממש - ובאופן ד"מתנת חנם" ("ואתחנן", "אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם"²¹), שלא בערך להעבודה - באה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "גואל ראשון הוא גואל אחרון", וכל בני"ב הולכים לארץ ישראל, בגאולה הנצחית, ויורד למטה בית המקדש השלישי שעומד מוכן ובנוי למעלה²².

ג. ענין זה מתחזק יותר בעמדנו עכשיו בבית משולש, ביהכנ"ס, ביהמ"ד ובית מעשים טובים וגמילות חסדים, ובמיוחד - מכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משה שדורנו - שזה מעין והכנה לבית המקדש השלישי, שאף הוא בית משולש²³: ביתי בית תפלה²⁴, בית

תורה (מקום סנהדרין ליד לשכת הגזית²⁵), ובית גמילות חסדים (שנמשך ע"י) הקרבת הקרבנות²⁶.

ובבית המשולש גופא נמצאים כעת בהתוועדות יחדיו עם כמה עשירות מישראל, "ברוב עם הדרת מלך"²⁷, אשר נוסף לזה שכל יהודי הוא בעה"ב על כל המציאות, ועאכו"כ על מציאותו הפרטית ועבודתו הפרטית ד"אדם כי יקריב - מכס קרבן לה"²⁸, "מכס" דוקא²⁹, ועל ידי זה ה"ה מקריב גם את כל עניני העולם (דצח"ס)³⁰ שכלולים בו³¹ (וברבן³²) - ה"ז ביתר שאת וביתר עוז כאשר מתבטא הדבר באמצעות כו"כ עשירות מישראל, שנמצאים באחדות, אשר האהבה ואחדות בין בני"ב מבטלת סיבת הגלות³³, ובמילא - מתבטל המסובב (גלות), ותיכף ומיד ממש באה הגאולה.

ובפרט שנוסף לכך ה"ז זמן זכאי - שבת תשעה באב בזמן תפלת מנחה, כשנעשית התגברות חדשה ד(לידת ו)מזל משיח צדקנו, ונוסף לזה - בשנת ה'תשנ"א, ר"ת ה' תהי' שנת נפלאות אראנו, עד להנפלאות של הגאולה האמיתית והשלימה (שעליהם נאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"³⁴).

ומכל האמור מובן - שזמן זה ומקום זה ה"ה זמן ומקום הכי מסוגלים לביאת משיח צדקנו.

18) זח"ג רעג, א.

19) תניא רפמ"ב.

20) ראה לקו"ש ח"ל ע' 182 ואילך. וש"נ.

21) פרש"י ר"פ ואתחנן.

22) ראה רש"י ותוס' סוכה מא, סע"א.

23) נוסף על זה שביהמ"ק השלישי כולל בתוכו גם בית ראשון ובית שני, "אלה פקודי המשכן משכן", הב' מקדשות שנתמשכנו בשני חורבנין (פרש"י ר"פ פקודי) ויחזרו לע"ל (כפשוטו ענין המשכון).

24) ישע"י נו, ז.

25) ירושלמי מכות פ"ב ה"ז. מכילתא ס"פ יתרו. פרש"י ר"פ משפטים. מדות פ"ה מ"ד. סנהדרין פו, ב (במשנה). רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד הי"ב.

26) ראה בארוכה מכתב בין עשירי בשבט וט"ו בשבט

תשמ"ז (התוועדות תשמ"ז ח"ב ע' 414 ואילך). שיחת ש"פ תרומה תשמ"ז. וש"נ.

27) משלי יד, כח.

28) ויקרא א, ב.

29) ראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. "היום יום" כ' אדר שני.

30) ראה תניא פ"ד (מג, ב).

31) ראה תניא פ"ח.

32) ראה טעמי המצוות (להאריז"ל) ר"פ ויקרא. ובכ"מ.

33) יומא ט, ב.

34) מיכה ז, טו.

הגילוי דבחי' כתר (עד פנימיות הכתר)³⁸, כפי שתורה היא בשורשה למעלה מעלה, למעלה מהעשר ספירות, וביחד עם זה נמשך מזה בכל העשר ספירות (כך שיטנו כבר "מהלך" מ"אחד עשר יום"), ובעבודת האדם – הענין דברכת התורה ("אשר נתן לנו את תורתו", תורתו של הקב"ה, "חמדה גנוזה"³⁹, עד כפי שאורייתא וקוב"ה כולא חד⁴⁰), שבא ונמשך אח"כ בפרטי עניני תורה שיהודי לומד (עם עשר כחות נפשו). ועד"ז ישנו הגילוי ביום אחד עשר בכל חודש⁴¹, ועאכו"כ בחודש מנחם אב – שקשור עם הגאולה (כנ"ל), ועם הגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא"⁴² – שלימות הגילוי ד"אחד עשר יום מחורב", בחי' אחד עשר שבתורה חדשה "מאתי", עצמותו ית', ובאופן של "תצא", המשכה בכל הדרגות שלמטה מזה.

40 זהר הובא בתניא פ"ד, רפכ"ג, וראה זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו (כא, ב). תכ"ד (סד, א). ועוד.
41 ראה גם סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 389 ואילך.
42 ישע"י נא, ד. ויק"ד פ"ג, ג.

ובפשטות – שיהודי מאמין באמונה שלימה, שמשיח צדקנו, "מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כו"³⁵, ובתור "משיח ודאי" (עי"ז ש"עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל"³⁶ – נכנס כעת ממש לבית הכנסת, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, הוא מוליך את כולם בתוך כלל ישראל לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי. וכאמור – תיכף ומיד ממש, ברגע זה ממש בשבת תשעה באב ה'תנש"א, כך שעשירי במנחם-אב – עשירי יהי' קודש – נעשה קודש, נהפך ליום טוב ולששון ולשמחה, ועאכו"כ אחד עשר במנחם-אב, שקשור עם "אחד עשר יום מחורב" (שבפרשתנו³⁷), בחי' אחד עשר דמתן תורה בהר סיני (חורב),

35 רמב"ם הל' מלכים פי"ד ה"ד.

36 רמב"ם שם.

37 א, ב.

38 ראה יהל אור ע' מח. אוה"ת פרשתנו ע' יט. סה"מ עשר"ת ע' תקפז. ועוד.

39 שבת פח, ב.

לא לשאול, לקיים!

כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר יצא בקריאה והכרזה "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", לא שאלתי אצלו מדוע יצא בקריאה זו בזמן זה דוקא, וגם עתה לא הייתי שואל אצלו שאלה זו (יש לי דברים חשובים יותר לשאול). – אין מה לשאול בזה, יש לקיים בפועל! (משיחת ש"פ ואתחנן, שבת נחמו ה'תשמ"ח - בלתי מוגה)

מתי יוכל כאו"א מישראל להכנס לקדש הקדשים?

ומהעילוי דחמשה עשר באב – באים לעילוי דיום הכיפורים, כאמור, שענינם אחד, שכן, אע"פ שבדרך כלל צריך להמתין עד לעשירי בתשרי, הרי, מכיון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, אזי יצטרכו להכנס לקדש הקדשים (ענינו של יוהכ"פ) תיכף ומיד כדי להכניס את הארון [עם הלוחות, לוחות ראשונות ולוחות אחרונות, וכן הספר תורה – מחוץ לארון או בתוך הארון] מהמקום שנגנז בו למקומו בקדש הקדשים; ולצורך זה – יכול להכנס לקדש הקדשים כאו"א מישראל במכ"ש וק"ו מהכניסה לקדש הקדשים בשביל "בדק הבית", שכאשר אין אפשרות אחרת – נכנסים אפילו במצב דהיפך הטהרה, ולא רק "בתיבות", אלא אפילו "דרך פתחים" (דרך ביאה), ואם לצורך "בדק הבית" כן הוא – לצורך הכנסת הארון לקדש הקדשים ע"ג אבן השתי' (שממנה הושתת כל העולם), על אחת כמה וכמה! (משיחת חמשה עשר באב ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש

לוכות האשה רייזל פרומא בת חי' רחל שתחי'

ולוכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחיו

ובנותיהם רחל בת חיה מושקא ולאה שרה בת חיה מושקא שיחיו

ולוכות הנא לאה בת חי' רחל, עדינה בת חי' רחל, מרים בת חי' רחל, וצבי בן חי' רחל שיחיו

החדירו את כל המעיינות

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

"אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו" (אבות ד*, כ)

א. ההוראה בעבודה ממשנה זו:

כאשר מדברים עם אחד הצעיר בשנים שיעסוק בהפצת המעיינות חוצה בשליחותו של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר – ביכולתו לטעון שהוא "קנקן חדש", צעיר, ולא הי' בזמנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר – במילא, מה טובעים ממנו ומה כבר יכול לעשות?

– תחילה עליו ללמוד את האל"ף-בי"ת של חסידות, או אל"ף-בי"ת כפשוטו, ובשביל התעסקות בהפצת המעיינות מוטב שילכו ל"קנקן ישן" – אלו שהיו בזמנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהם יעסקו בהפצת המעיינות חוצה!

ב. אומרים לו – "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו":

אל תסתכל על החיצוניות שאתה אדם צעיר, אלא על מה שנמצא בפנימיות – "יש קנקן חדש מלא ישן": כך – ה"קנקן חדש" – החדירו ("אריינגעשטעלט") את כל מעיינות החסידות של נשיא דורנו וכל הרביים, זקניהם וזקני זקניהם, ובמילא, הנך "קנקן חדש מלא ישן": יש לך את המעלה של "ישן" – ענין התוקף, וביחד עם זה יש לך את המעלה של "חדש" – הלהט והמרץ שישנם דוקא אצל צעירים.

במילא, אצלך ישנם הכחות הגדולים ביותר לעסוק בהפצת המעיינות חוצה – כיון שיש לך הן המעלה של "ישן" והן המעלה של "חדש".

וללא הבט על כך שהנך אדם צעיר, "חדש", צריך להיות אצלך הענין ד"חטוף ואכול חטוף ואישתי" – עליך לצאת ולעסוק בהפצת המעיינות חוצה ביתר שאת וביתר עוז.

ג. כמו-כן, ישנה גם הוראה ממשנה זו למבוגרים בשנים:

כאשר טובעים מיהודי מבוגר לעסוק בהפצת המעיינות חוצה – ביכולתו לטעון שהוא כבר בבחי' "יין ישן":

כבר עברו 50-60 שנה מאז שלמד ב"תומכי תמימים", ובמילא הוא כבר "ישן": בעבר כבר פעל עם כל ה"שטורעם", ו"נתן מלחמו לדל" – הוא נתן מיינו לקידוש והבדלה, הן עבור העבודה דעשה טוב (קידוש), והן עבור העבודה דסור מרע (הבדלה), עד שהעמיד פירות ומושפעים, "ראו גידולים שגידלתי"³;

הוא הי' "רשכבה"ג" – ולשם מה עליו לצאת עכשיו לרחוב ולעסוק בהפצת המעיינות חוצה, מוטב שיעשה זאת צעיר שיש לו כחות ומרץ!?

(* הפרק שקוראים בשבת זו. 3) ע"פ ל' הגמרא – כתובות מה, א.
1) עירובין נז, א. 4) יל"ש תהלים רמז תשב. שו"ע אדה"ז ס"ו ס"א.
2) משלי כב, ט. זח"ג קל, א. ועוד.

כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – "הנשיא הוא הכל"¹⁴, "לב כל קהל ישראל"¹⁵ – הטיח על כאו"א מאנשי הדור שליחות קדושה להיות "נר להאיר"¹⁶, להאיר אחרים, "נר ה' נשמת אדם"¹⁷, דכל אלו הנמצאים בסביבתו (נוסף על בני ביתו כו'), ובכל מקום שידו מגעת, שיאירו ב"נר מצוה ותורה אור"¹⁸, אשר, עי"ז מבטלים את חשכת הגלות ומביאים את אור הגאולה¹⁹.

ופרטי הדברים דעבודת השליחות – הלא הם כתובים בריבוי אגרות-קודש שלו, בשיחותיו ובמאמריו כו', וצריך להיות – ש"קריינא דאיגרתא איהו להוי פרוונקא"²⁰, למלא את השליחות מתוך מסירה ונתנה (דוגמת המס"נ דפינחס), ע"י הפצת התורה, כולל ובמיוחד פנימיות התורה כפי שנתבארה בתורת החסידות, בחי' היחידה שבתורה²¹, שעי"ז מגלים בחי' היחידה שבכאו"א מישראל (האנשים הנשים והטף)²², ניצוץ משיח²³, ועד להתגלות בחי' היחידה הכללית – משיח צדקנו²⁴.

ולכן, על כאו"א למלא השליחות שהוטלה עליו ע"י נשיא הדור, ולידע, שמכיון שהנשיא הוא "לב כל קהל ישראל", בדוגמת הלב שממנו מתפשט הדם לכל האברים ואח"כ חוזר הדם אל הלב²⁵, הרי, נוסף על מינוי השליחות, בוחן נשיא הדור אם נתקיימה פעולת השליחות²⁶, בעת שחוזר הדם דכל האברים (כל אנשי הדור) למקורו ב"לב כל קהל ישראל", ומוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהמשכת הברכות כו' בכל המצטרך, בגשמיות וברוחניות גם יחד, לכל אלו שממלאים פעולת השליחות.

(קטעים משיחות ש"פ ואתחנן, שבת נחמו, ט"ז מנ"א ה'תשמ"ח - מוגה)

20) סנהדרין פב, טע"א. פרש"י בלק כה, ז. וראה שיחת ש"פ פינחס ס"ד. ועוד.

21) ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ה ואילך. וש"נ.

22) ובהדגשה יתירה בשנה זו – שנת הקהל – "הקהל את העם האנשים והנשים והטף ג' למען ישמעו ולמען ילמדו ג' ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" (וילך לא, יב), "כאילו עתה נצטווה בה ומפי הגבורה שומעה" (רמב"ם סוף הל' חגיגה) – כ"יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב באמור ה' אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי גו" (פרשתנו ד, יו"ד).

23) כמרומו בכתוב (בלק כד, יז) "דרך כוכב מיעקב" – דקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה. וראה רמב"ם הל' מלכים רפ"א), וגם על כאו"א מישראל (ירושלמי מע"ש ספ"ד), והתיווך בזה – שבכאו"א מישראל יש ניצוץ משיח (מאור עינים ס"פ פינחס. לקו"ש ח"ב ע' 599. ועוד).

24) סה"מ תרצ"ט ע' 207 – בשם הרמ"ז (לזח"ג רס, ב – מק"מ קצ, ב). ועוד.

25) ראה אגה"ק סל"א.

26) להעיר, ש"שליח לא מקרי אלא המשתלח מזה לזה שראוי לחזור אצל שולחו ולומר עשיתי שליחותך" (פרש"י גיטין כד, א).

כמוך, "כלל גדול בתורה" (תו"כ ופרש"י קדושים יט, י), ובפרט בשנת הקהל, ובסמיכות לחמשה עשר באב, תיקון החורבן והגלות ע"י ביטול סיבת הגלות (שהיא ההיפך דאהבת חיים – ראה יומא ט, ב), ואדרבה – הוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל*.

14) פרש"י חוקת כא, כא.

15) רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"י.

16) ראה לקו"ש ח"ב ע' 484 ואילך. וש"נ. וראה גם סה"ש תש"א ע' 136 שחסיד הוא דוגמת האיש שמדליק פנסי החרוב כו'.

17) משלי כ, כז.

18) שם ו, כג.

19) להעיר מלקו"ת ריש פרשתנו: כי להיות עוה"ז הוא העולם השפל והחושך עב כפול ומכופל וצריך להרבות בנרות. . נר הוי' נשמת אדם שהוא נר המאיר הארץ שם הוי' בבחי' גילוי להאיר את העוה"ז ולהאפכא חשוכא לנהורא. . וכמה ריבוא נשמות שהם כמה ריבוא נרות, שלפי ריבוי החושך ועביו הכפול ומכופל כך צ"ל ריבוי הנרות בנשמות כו'.

(* להעיר, שגם בסמני הי"ו"ס דחמשה עשר באב מודגש הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל (ראה שיחת ט"ו באב תשמ"ז ס"א ובמהרה 103).

ד. אומרים לו – "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו":

מה אתה מסתכל על ה"פאספאָרט" שלך ועל מספר שנותיך? – תביט מה יש אצלך בפנים! וכיון שהיום בבוקר כשהתעוררת הפכת להיות "ברי' חדשה"⁴, במילא עליך לעסוק מחדש בכל הענינים של תורה ומצוות, כולל בהפצת המעינות חוצה מחדש, ומה שעשית אתמול ושלושם כו' לא מספיק להיום.

כשם שבכל יום עליו לאכול מחדש ולא די לו במה שאכל אתמול, מאחר שהוא רעב היום, ובכל יום מבקש בתפלה את בקשת צרכיו ליום זה ואינו מסתמך על מה שאתמול התפלל וביקש את צרכיו לאתמול, עד שגם ביום השבת יכול להיות מעין בקשת צרכיו בברכה אחת (שאינה שבח והודאה) – כך גם בנוגע לענינים הרוחניים: כל יום בעת קומו משנתו הוא "ברי' חדשה", וצריך להיות אצלו "יין חדש", כלומר, עליו לעסוק בכל הענינים מחדש.

ה. טוען הוא: הרי בכל זאת הינו "ישן", כוחותיו נחלשים, ומהיכן יקח כח לעסוק בכל הענינים מחדש כפי שעשה זאת בהיותו צעיר?

אומרים לו – "וקוי ה' יחליפו כח"⁵: תחליף את כוחותיך עם כוחותיו של הקב"ה (כפי הפירוש שבזה בספרי מוסר), עי"ז שתתן את ה"כחי ועוצם ידי"⁶ שלך להקב"ה ותגיד לו שיתן לך את הכחות שלו, ובמילא, תוכל לעסוק כמו "חדש" בכל ענינים אלו!

ומה שזו סתירה (שאתה "ישן" ויש בך "חדש") – אזי כל היהדות מלאה בסתירות, החל מעצם קיומו של העם היהודי – כבשה אחת בין שבעים זאבים⁷, וכך גם ענין הפרנסה של כל יהודי, כידוע מה שאדמו"ר המהר"ש – שענינו "מלכתחילה אריבער" – אמר⁸, אשר פרנסתו של יהודי בזמן הזה היא כמו "מן" מהשמים, רק שזה התלבש בלבוש דק.

ו. עד"ז מובן בענינו:

כיון שתובעים מכאור"א להתחיל לעסוק בח"י אלול בחיות חדשה בכל עניני יהדות, כולל הפצת המעינות חוצה – בודאי יש לו את הכחות לך, ובאם רק יתחיל לעסוק בזה, יראה שיפעל הרבה יותר מכפי שחשב לפעול.

וכפסק הרמב"ם⁹, שכל יהודי ע"י מעשה אחד, דיבור אחד או מחשבה אחת, יש בכחו להכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות ולהביא לו ולהם תשועה והצלה!

שלכן, כאשר יהודי תובע שמישיח יבוא, ועושה כל התלוי בו ב"מעשינו ועבודתינו"¹⁰ עתה כדי להביא את משיח – יש בכחו לפעול זאת בפועל, ולהביא לו ולכל העולם כולו תשועה והצלה!

ויתירה מזו: הוא פועל שמליוני יהודים מכל הדורות שלפני-זה, ו"שכינתא בגלותא"¹¹, יחד עם כל המלאכים שנמצאים למעלה, השרפים, חיות הקודש, אופני הקודש וכל הענינים שרק אפשר לחשב – יוצאים מהגלות!

(תרגום חפשי משיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול ה'תשמ"ג – בלתי מוגה)

(5) ישע"י מ, לא. בחוקתי ה'תשמ"ו ("יחי המלך" תסז ע' 3 ואילך).

(6) דברים ח, יז. ה' תשובה פ"ג ה"ד.

(7) תנחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י יא. פס"ר פ"ט ב.

(8) סה"מ תרנ"א ע' קצו. ועוד. וראה בכ"ז שיחת ש"פ

(9) ראה מגילה כט, א. זח"א קכ, ב. זח"ג ד, ב. ועוד.

למלא את השליחות מתוך מסירה ונתינה בדוגמת המס"נ דפינחס

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הכריז – בשעתו אז – "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"¹, והודיע, שכבר נסתיימה כל העבודה, ולא נותר אלא "לצחצח הכפתורים"², ו"עמדו הכן כולכם"³ לקבלת פני משיח צדקנו. ועאכו"כ לאחרי שעברו כמה עשרות שנים מאז הכרזה זו.

ובמילא, דבר ברור הוא שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, ודור הראשון של הגאולה – דוגמת הדור שנכנס לארץ לאחר חמשה עשר באב שבו "כלו מתי מדבר", ואז נעשו "כולם שלמים ועומדים להכנס לארץ. . מאותן שכתוב בהן (בפרשתנו⁴) חיים כולכם היום"⁵.

ולכן, בעמדנו בסמיכות ממש לחמשה עשר באב, שבו מודגש ביותר שנמצאים בסיום הגלות ד"מדבר העמים"⁶, ו"עומדים להכנס לארץ", באופן של גאולה נצחית שאין אחרי' גלות – צריכה להיות הדגשה והוספה מיוחדת בכל הקשור לקירוב הגאולה⁷, כולל ובמיוחד – הצפי"⁸, הבקשה והתפלה על הגאולה (ע"ד ובדוגמת תפלת משה, תקט"ו תפלות, כדי לפעול הכניסה לארץ באופן של גאולה נצחית).

על כאור"א לעשות חשבון צדק בנפשו: מה עשה עד עתה לקירוב הגאולה!?!...

ובפרט ע"י ההתבוננות שמישיח צדקנו עומד ומצפה בקוצר רוח לגאול את ישראל (כמובן מדברי הגמרא⁹ שאינו מתיר שני נגעים ביחד שלא יתעכב כדי קשירת שני נגעים, כמוזכר לעיל¹⁰) – לאחרי שכאור"א ישלים את התלוי בו להחיש את ביאת המשיח, ומכיון שמישיח צדקנו בכבודו ובעצמו עומד וממתין לפעולה שלו, הרי מובן גודל האחריות המוטלת עליו, ביחד עם גודל הזכות כו', שלכן, כשיבוא משיח צדקנו בקרוב ממש, יודה לכאור"א על פעולתו להחיש ביאתו, לא רק הודי' בלבד, אלא יוסיף ויתן מעניניו, הן ענינים רוחניים, החל מלימוד התורה, "תורה חדשה מאתי תצא"¹¹, והן ענינים גשמיים, ש"הטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר"¹².

ב. וענין נוסף המודגש ביותר בדורנו זה – עבודת השליחות לפעול על הזולת¹³:

(1) "הקריאה והקדושה" תש"א-ב.

(2) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(3) אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.

(4) ד, ד.

(5) פרש"י חוקת כ, כב.

(6) יחזקאל כ, לה. וראה בחיי ר"פ מסעי. ועוד. לקר"ת

ר"פ מסעי ובכ"מ.

(7) וכפס"ד הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) שע"י מצוה

אחת" (במעשה, בדיבור או במחשבה) "הכריע את עצמו

ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה

והצלה".

(8) כפס"ד הרמב"ם (הל' מלכים רפ"א) "כל מי שאינו

מאמין בו (במלך המשיח), או מי שאינו מחכה לביאתו,

לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה

רבינו כו". וי"ל שטעם החיוב (לא רק להאמין בו, אלא

גם) לחכות לביאתו – אף שצפ"ו וגעגועים לדבר הנכסף

מביאים לידי רגש של צער כו' – כדי שיתפלל יותר ויבקש

על ביאתו, ועי"ז יחיש ביאתו בפועל ממש.

(9) סנהדרין צח, א.

(10) קונטרס משיחות ש"פ דברים ס"ט.

(11) ישע"י נא, ד. ויק"ד פ"ג, ג.

(12) רמב"ם סיום וחותם הל' מלכים (וספרו בכלל).

(13) נוסף על המוכרח מצד החיוב ד"ואהבת לרעך